

DIREKTIIVIT

NEUVOSTON DIREKTIIVI 2010/18/EU,

annettu 8 päivänä maaliskuuta 2010,

BUSINESSEUROPEN, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n tekemän vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 96/34/EY kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

senvaltioissa työssäkäyvien vanhempien mahdollisuuksia sovittaa paremmin yhteen työhön ja perheeseen liittyvät velvollisuutensa vapaajärjestelyin.

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 155 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 153 artiklassa annetaan unionille mahdollisuus tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa muun muassa miesten ja naisten tasa-arvon alalla asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluun työssä.
- (2) Unionin tasolla käytävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu voi SEUT-sopimuksen 155 artiklan 1 kohdan mukaan johtaa työnantajien ja työntekijöiden, jäljempänä 'työmarkkinaosapuolet', niin halutessa sopimussuhteisiin, mukaan lukien sopimusten tekeminen. Työmarkkinaosapuolet voivat SEUT-sopimuksen 155 artiklan 2 kohdan mukaan pyytää yhteisesti, että niiden unionin tasolla SEUT-sopimuksen 153 artiklassa tarkoitettujen kysymysten osalta tekemät sopimukset pannaan täytäntöön neuvoston komission ehdotuksesta tekemällä päätöksellä.
- (3) Alojenväliset Euroopan tason työmarkkinajärjestöt (EAY, UNICE ja CEEP) tekivät 14 päivänä joulukuuta 1995 vanhempainlomaa koskevan puitesopimuksen, joka pantiin täytäntöön UNICE:n, CEEP:n ja EAY:n tekemästä vanhempainlomaa koskevasta puitesopimuksesta 3 päivänä kesäkuuta 1996 annetulla neuvoston direktiivillä 96/34/EY⁽¹⁾. Tätä direktiiviä muutettiin ja se laajennettiin koskemaan Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa neuvoston direktiivillä 97/75/EY⁽²⁾. Direktiivillä 96/34/EY edistettiin suuresti jä-

- (4) Komissio kuuli Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'EY:n perustamissopimus', 138 artiklan 2 ja 3 kohdan (*) mukaisesti Euroopan tason työmarkkinaosapuolia vuosina 2006 ja 2007 tavoista, joilla voitaisiin edelleen parantaa työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamista ja erityisesti yhteisön voimassa olevaa äitiyssuojaa ja vanhempainvapaata koskevaa lainsäädäntöä, sekä mahdollisuudesta ottaa käyttöön uudenlaisia perhevapaita, kuten isyysvapaa, adoptiovapaa ja perheenjäsenten hoitamiseen tarkoitettu vapaa.
- (5) Kolme Euroopan tason alojenvälistä yleistä työmarkkinajärjestöä (EAY, CEEP ja BUSINESSEUROPE, aiemmin UNICE) sekä tietyntyyppisiä yrityksiä edustava Euroopan tason alojenvälinen työmarkkinajärjestö (UEAPME) ilmoittivat komissiolle 11 päivänä syyskuuta 2008, että ne haluavat käynnistää EY:n perustamissopimuksen 138 artiklan 4 kohdan ja 139 artiklan (***) mukaisesti neuvottelut tarkistaakseen vanhempainvapaasta vuonna 1995 tehtyä puitesopimusta.
- (6) Järjestöt allekirjoittivat 18 päivänä kesäkuuta 2009 vanhempainvapaata koskevan tarkistetun puitesopimuksen, jäljempänä 'tarkistettu puitesopimus', ja esittivät komissiolle yhteisen pyynnön, jotta se esittäisi ehdotuksen neuvoston päätökseksi tarkistetun puitesopimuksen täytäntöönpanosta.
- (7) Neuvottelujen aikana Euroopan tason työmarkkinaosapuolet tarkistivat perusteellisesti vanhempainvapaasta vuonna 1995 tehdyn puitesopimuksen. Sen vuoksi direktiivi 96/34/EY olisi kumottava ja korvattava uudella direktiivillä sen sijaan, että sitä vain muutettaisiin.

⁽¹⁾ EYVL L 145, 19.6.1996, s. 4.⁽²⁾ EYVL L 10, 16.1.1998, s. 24.

(*) Uudelleen numeroituina SEUT-sopimuksen 154 artiklan 2 ja 3 kohta.

(**) Uudelleen numeroituina SEUT-sopimuksen 154 artiklan 4 kohta ja 155 artikla.

- (8) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa direktiivin tavoitteita, joita ovat työssäkävien vanhempien työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamisen parantaminen sekä naisten ja miesten tasa-arvo asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluun työssä koko unionissa, vaan ne voidaan paremmin saavuttaa unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (9) Laatiessaan tätä ehdotusta direktiiviksi komissio on ottanut huomioon tarkistetun puitesopimuksen allekirjoittajaosapuolten edustavuuden, niiden valtuudet, kyseisen tarkistetun puitesopimuksen lausekkeiden lainmukaisuuden sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevien aiheellisten määräysten noudattamisen.
- (10) Komissio on ilmoittanut Euroopan parlamentille sekä Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ehdotuksestaan.
- (11) Tarkistetun puitesopimuksen 1 lausekkeen 1 kohdassa todetaan sosiaalipolitiikan alalla annetun unionin lainsäädännön yleisten periaatteiden mukaisesti, että sopimuksessa määrätään vähimmäisvaatimuksista.
- (12) Tarkistetun puitesopimuksen 8 lausekkeen 1 kohdassa todetaan, että jäsenvaltiot voivat soveltaa tai ottaa käyttöön suotuisampia määräyksiä kuin sopimuksen määräykset.
- (13) Tarkistetun puitesopimuksen 8 lausekkeen 2 kohdan mukaan sopimuksen määräysten täytäntöönpano ei ole pätevä peruste heikentää työntekijöiden suojan yleistä tasoa sopimuksen piiriin kuuluvalla alalla.
- (14) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tehokkaista, oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan, jos tämän direktiivin mukaisia velvoitteita ei noudateta.
- (15) Jäsenvaltiot voivat antaa tämän direktiivin täytäntöönpanon työmarkkinaosapuolten tehtäväksi niiden yhteisestä pyynnöstä edellyttäen, että kyseiset jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimenpiteet voidakseen jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen.

- (16) Paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ⁽¹⁾ 34 kohdan mukaisesti jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan itseään varten ja unionin edun vuoksi omia taulukoitaan, joista ilmenee mahdollisuuksien mukaan direktiivin ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamista koskevien toimenpiteiden välinen vastavuus, ja julkaisemaan ne,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Tällä direktiivillä pannaan täytäntöön Euroopan tason alojenvälisten työmarkkinajärjestöjen (BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP ja EAY) vanhempainvapaasta 18 päivänä kesäkuuta 2009 tekemä tarkistettu puitesopimus, sellaisena kuin se esitetään liitteessä.

2 artikla

Jäsenvaltioiden on määritettävä, mitä seuraamuksia sovelletaan, jos tähän direktiiviin perustuvia kansallisia säännöksiä rikotaan. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 8 päivänä maaliskuuta 2012 tai varmistettava, että työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse viimeistään kyseisenä päivänä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioille sallitaan enintään vuoden lisäaika direktiivin noudattamiseksi, jos se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon huomioon ottamiseksi. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viimeistään 8 päivänä maaliskuuta 2012 ja esitettävä syyt lisäajan pyytämiseksi.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitusta kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

⁽¹⁾ EUVL C 321, 31.12.2003, s. 1.

4 artikla

Kumotaan direktiivi 96/34/EY 8 päivästä maaliskuuta 2012 alkaen. Viittauksia direktiiviin 96/34/EY pidetään viittauksina tähän direktiiviin.

5 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 8 päivänä maaliskuuta 2010.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

C. CORBACHO

LIITE

PUITESOPIMUS VANHEMPAINVAPAASTA (TARKISTETTU)

18. kesäkuuta 2009

Johdanto

Tällä Euroopan tason työmarkkinaosapuolten BusinessEuropen, UEAPME:n, CEEP:n ja EAY:n (sekä Eurocadres/CEC-yhdykskomitean) tekemällä puitesopimuksella tarkistetaan 14 päivänä joulukuuta 1995 tehtyä vanhempainlomaa koskevaa puitesopimusta, jossa asetetaan vanhempainvapaata koskevat vähimmäisvaatimukset ja joka toimii tärkeänä keinona sovittaa yhteen työhön ja perheeseen liittyvät velvollisuudet ja edistää naisten ja miesten tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua.

Euroopan tason työmarkkinaosapuolet pyytävät komissiota toimittamaan tämän puitesopimuksen neuvoston käsiteltäväksi, jotta se vahvistaisi päätöksellä näiden vähimmäisvaatimusten sitovuuden Euroopan unionin jäsenvaltioissa.

I Yleisiä näkökohtia

1. Ottaen huomioon EY:n perustamissopimuksen ja erityisesti sen 138 ja 139 artiklan (*),
2. ottaen huomioon EY:n perustamissopimuksen 137 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 141 artiklan (**) ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen (EY:n perustamissopimuksen 2, 3 ja 13 artikla (***)) sekä tähän perustuvan johdetun oikeuden, erityisesti miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 75/117/EY⁽¹⁾; toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä annetun neuvoston direktiivin 92/85/EY⁽²⁾; miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturvajärjestelmissä annetun direktiivin 86/378/EY muuttamisesta annetun neuvoston direktiivin 96/97/EY⁽³⁾; sekä miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY (uudelleenlaadittu toisinto)⁽⁴⁾,
3. ottaen huomioon 7 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja sen naisten ja miesten tasa-arvoon sekä työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvän 23 ja 33 artiklan,
4. ottaen huomioon vuonna 2003 annetun komission kertomuksen UNICEn, CEEP:n ja EAY:n tekemästä vanhempainlomaa koskevasta puitesopimuksesta 3 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/34/EY täytäntöönpanosta,
5. ottaen huomioon kasvua ja työllisyyttä koskevan Lissabonin strategian tavoitteen nostaa kokonaistyöllisyysaste 70 prosenttiin, naisten työllisyysaste 60 prosenttiin ja ikääntyneiden työntekijöiden työllisyysaste 50 prosenttiin, Barcelonan tavoitteet lastenhoitopalvelujen tarjonnasta sekä työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen tähtäävän politiikan edistämisen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,
6. ottaen huomioon Euroopan tason työmarkkinaosapuolten 22 päivänä maaliskuuta 2005 laatiman Tasa-arvon puiteohjelman, jossa työ- ja yksityiselämän tasapainon tukemista käsitellään yhtenä painopistealueena, tunnustaan kuitenkin, että jotta yhteensovittamisen alalla edistyttäisiin jatkossakin, on otettava käyttöön tasapuolinen, yhtenäinen ja johdonmukainen toimintalinjojen yhdistelmä, johon sisältyvät vapaajärjestelyt, työjärjestelyt ja hoitoinfrastruktuurit,
7. ottaen huomioon sen, että yhteensovittamisen parantamiseksi tarkoitetut toimenpiteet ovat osa laajempaa poliittista ohjelmaa työnantajien ja työntekijöiden tarpeiden käsittelemiseksi sekä sopeutumiskyvyn ja työllistettävyyden parantamiseksi osana joustoturvaa,
8. ottaen huomioon sen, että perhepolitiikalla olisi edistettävä sukupuolten tasa-arvon saavuttamista ja että sitä olisi tarkasteltava ottaen huomioon väestörakenteen muutokset, ikääntyvän väestön vaikutukset, sukupolvien välisen kuulun kaventaminen, naisten työvoimaosuuden lisääminen sekä hoitovelvollisuuksien jakaminen naisten ja miesten kesken,

(*) Uudelleen numeroituina SEUT-sopimuksen 154 ja 155 artikla.

(**) Uudelleen numeroituina SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 157 artikla.

(***) EY:n perustamissopimuksen 2 artikla on kumottu ja korvattu asiasisällön osalta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklalla. EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 1 kohta on kumottu ja korvattu asiasisällön osalta SEUT-sopimuksen 3–6 artiklalla. EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan 2 kohta on numeroitu uudelleen SEUT-sopimuksen 8 artiklaksi. EY:n perustamissopimuksen 13 artikla on numeroitu uudelleen SEUT-sopimuksen 19 artiklaksi.

(1) EYVL L 45, 19.2.1975, s. 19.

(2) EYVL L 348, 28.11.1992, s. 1.

(3) EYVL L 46, 17.2.1997, s. 20.

(4) EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23.

9. ottaen huomioon sen, että komissio on kuullut Euroopan tason työmarkkinaosapuolia vuosina 2006 ja 2007 ensimmäisen ja toisen vaiheen kuulemisessa työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta ja muun muassa käsitellyt sääntelypuitteiden päivittämistä yhteisön tasolla sekä kannustanut Euroopan tason työmarkkinaosapuolia tarkastelemaan vanhempainvapaata koskevan puitesopimuksen määräyksiä niiden tarkistamiseksi,
10. ottaen huomioon sen, että Euroopan tason työmarkkinaosapuolten vanhempainvapaasta vuonna 1995 tekemä puitesopimus on antanut pontta myönteisille muutoksille, taannut yhteisen perustan työ- ja yksityiselämän tasapainoa koskeville toimille jäsenvaltioissa sekä auttanut merkittäväällä tavalla parantamaan eurooppalaisten työssäkäyvien vanhempien työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista; yhteisen arvioinnin perusteella Euroopan tason työmarkkinaosapuolet kuitenkin katsovat, että sopimuksen tiettyjä osia on mukautettava tai tarkistettava, jotta sen tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin,
11. ottaen huomioon sen, että tiettyjä näkökohtia on mukautettava ottaen huomioon työvoiman kasvava monimuotoisuus ja yhteiskunnallinen kehitys, mukaan luettuna perherakenteiden kasvava monimuotoisuus; samalla on kuitenkin noudatettava kansallisia säädöksiä, työehtosopimuksia ja/tai käytäntöjä,
12. ottaen huomioon sen, että monissa jäsenvaltioissa kannustetaan miehiä hoitamaan yhtäläinen osuus perhevelvollisuuksista, mutta tämä ei ole johtanut riittäviin tuloksiin; sen vuoksi olisi toteutettava tehokkaampia toimenpiteitä, jotta perhevelvollisuudet jakautuisivat tasaisemmin naisten ja miesten kesken,
13. ottaen huomioon sen, että monissa jäsenvaltioissa on jo monenlaisia toimintatapoja ja käytäntöjä, jotka liittyvät vapaata, lastenhoitoa ja joustavaa työskentelyä koskeviin työntekijöiden ja työnantajien tarpeiden mukaan räätälöityihin järjestelyihin ja joilla pyritään tukemaan vanhempia työ-, yksityis- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa; nämä olisi otettava huomioon tämän sopimuksen täytäntöönpanossa,
14. ottaen huomioon sen, että tämä sopimus on yksi osa Euroopan tason työmarkkinaosapuolten toimia yhteensovittamisen alalla,
15. ottaen huomioon sen, että tämä sopimus on puitesopimus, jossa esitetään äitiysvapaasta erillistä vanhempainvapaata ja pakottavista syistä töistä poissaoloa koskevat vähimmäisvaatimukset ja jolla siirretään vapaan myöntämisperusteiden ja soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vahvistaminen jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten tehtäväksi, jotta kunkin jäsenvaltion tilanne voidaan ottaa huomioon,
16. ottaen huomioon sen, että oikeus tämän sopimuksen mukaiseen vanhempainvapaaseen on yksilöllinen oikeus eikä periaatteessa ole siirrettävissä, mutta jäsenvaltiot voivat tehdä siitä siirrettävän oikeuden; kokemusten mukaan se, että vapaa ei ole siirrettävissä, voi kannustaa isä pitämään vapaata, minkä vuoksi Euroopan tason työmarkkinaosapuolet sopivat, että osa vapaasta ei ole siirrettävissä,
17. ottaen huomioon sen, että on tärkeää ottaa huomioon sellaisten vanhempien erityistarpeet, joiden lapsilla on jokin vamma tai pitkäaikaissairaus,
18. ottaen huomioon sen, että jäsenvaltioiden olisi säädettävä tai määrättävä sairausvakuutuksen nojalla maksettavien luontoisetujen säilyttämisestä vanhempainvapaan vähimmäiskeston ajan,
19. ottaen huomioon sen, että pannessaan tätä sopimusta täytäntöön jäsenvaltioiden olisi myös harkittava sosiaaliturvaetuuksia koskevien oikeuksien säilyttämistä muuttumattomina vanhempainvapaan vähimmäiskeston ajan, jos se kansalliset olosuhteet ja valtiontalouden tila huomioon ottaen on asianmukaista, sekä tulojen merkitystä niiden muiden tekijöiden joukossa, jotka vaikuttavat vanhempainvapaan pitämiseen,
20. ottaen huomioon sen, että jäsenvaltioista saadut kokemukset osoittavat, että tulotaso vanhempainvapaan aikana on yksi tekijä, joka vaikuttaa siihen, pitävätkö vanhemmat, erityisesti isät, vapaata,
21. ottaen huomioon sen, että joustavien työjärjestelyjen ansiosta vanhempien on helpompi yhdistää työhön ja vanhemmuuteen liittyvät velvollisuudet ja että ne helpottavat työhönpaluuta, etenkin vanhempainvapaan jälkeen,
22. ottaen huomioon sen, että vanhempainvapaajärjestelyjen tarkoituksena on tukea työssäkäyviä vanhempia tietynä ajanjaksona ja pitää yllä ja edistää heidän jatkuva osallistumistaan työmarkkinoille; sen vuoksi olisi kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, että työnantajaan pidetään yhteyttä vapaan aikana tai sovitaan työhönpaluujärjestelyistä,
23. ottaen huomioon sen, että tässä sopimuksessa otetaan huomioon tarve parantaa sosiaalipolitiikalle asetettavia vaatimuksia, edistää Euroopan unionin talouden kilpailukykyä ja välttää asettamasta sellaisia hallinnollisia, taloudellisia ja oikeudellisia rasitteita, jotka vaikeuttaisivat pienten ja keskiurten yritysten perustamista taikka niiden kehittämistä,

24. ottaen huomioon sen, että työmarkkinaosapuolilla on parhaat edellytykset löytää työnantajien ja työntekijöiden tarpeita vastaavia ratkaisuja, minkä vuoksi niille on annettava erityinen asema tämän sopimuksen täytäntöönpanossa, soveltamisessa, seurannassa ja arvioinnissa niiden muiden toimenpiteiden yhteydessä, joilla pyritään parantamaan työhön ja perheeseen liittyvien velvollisuuksien yhteensovittamista ja edistämään naisten ja miesten yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua,

ALLEKIRJOITTAJAOSAPUOLET OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

II Sisältö

1 lauseke: Tarkoitus ja soveltamisala

1. Tässä sopimuksessa määrätään vähimmäisvaatimuksista, joilla on tarkoitus helpottaa työssäkäyvien vanhempien vanhemmuuteen ja työhön liittyvien velvollisuuksien yhteensovittamista ottaen huomioon perherakenteiden kasvava monimuotoisuus ja noudattaen samalla kansallisia säädöksiä, työehtosopimuksia ja/tai käytäntöjä.
2. Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin työntekijöihin, sekä miehiin että naisiin, joilla on kussakin jäsenvaltiossa voimassa olevissa säädöksissä, työehtosopimuksissa ja/tai käytännöissä määritelty työsopimus tai työsuhde.
3. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet eivät saa jättää tämän sopimuksen soveltamisalan ja soveltamisen ulkopuolelle työntekijöitä, työsopimuksia tai työsuhteita vain sillä perusteella, että kyseessä ovat osa-aikaiset tai määräaikaiset työntekijät taikka henkilöt, joilla on työsopimus tai työsuhde työvoiman vuokrausyrityksen kanssa.

2 lauseke: Vanhempainvapaa

1. Sekä mies- että naispuolisilla työntekijöillä on tämän sopimuksen nojalla yksilöllinen oikeus vanhempainvapaaseen lapsen syntymän tai adoptoinnin vuoksi, jotta he voivat huolehtia lapsesta tiettyyn ikään asti, joka voi ulottua kahdeksaan vuoteen ja jonka jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittelevät.
2. Vapaa myönnetään ainakin neljän kuukauden ajaksi, ja miesten ja naisten yhdenvertaisten mahdollisuuksien sekä yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi vapaa olisi periaatteessa myönnettävä siten, että se ei ole siirrettävissä. Jotta molemmat vanhemmat pitäisivät tasapuolisemmin vanhempainvapaata, ainakin yksi neljästä vapaakuukaudesta on myönnettävä siten, että se ei ole siirrettävissä. Kauden, joka ei ole siirrettävissä, soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt on annettava kansallisen tason lainsäädännössä ja/tai työehtosopimuksissa ottaen huomioon jäsenvaltioissa olemassa olevat vapaajärjestelyt.

3 lauseke: Soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt

1. Vanhempainvapaan myöntämisperusteet ja sen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja/tai työehtosopimuksissa tämän sopimuksen vähimmäisvaatimuksia noudattaen. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat erityisesti
  - a) päättää, myönnetäänkö vanhempainvapaa kokoaikaisena, osa-aikaisena, jaksoittaisena vai aikahyvityksenä, ottaen huomioon sekä työnantajien että työntekijöiden tarpeet;
  - b) pitää vanhempainvapaaoikeuden vähimmäisedellytyksenä enintään vuoden työssäoloa ja/tai palvelusaikaa; käytäessään tätä määrystä jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten on varmistettava, että jos kyseessä ovat peräkkäiset määräaikaiset työsopimukset, sellaisena kuin ne on määritelty määräaikaista työtä koskevassa neuvoston direktiivissä 1999/70/EY, saman työnantajan palveluksessa, oikeuden edellytyksenä olevaa jaksoa laskettaessa on otettava huomioon sopimusten kesto yhteensä;
  - c) määritellä ne tilanteet, joissa työnantaja kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisen kuulemisen jälkeen saa lykätä vanhempainvapaan myöntämistä organisaation toiminnan kannalta perusteltujen syiden vuoksi; kaikki tämän lausekkeen soveltamisesta johtuvat ongelmat on ratkaistava kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti;
  - d) sallia c alakohdan lisäksi erityisjärjestelyjä pienten yritysten toiminnallisten ja organisatoristen tarpeiden huomioon ottamiseksi.
2. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet vahvistavat määräajat vanhempainvapaaoikeuttaan käyttävän työntekijän työnantajalle antamalle ilmoitukselle, jonka yhteydessä on ilmoitettava vapaan alkamis- ja päättymisajankohta. Jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten on otettava huomioon työntekijöiden ja työnantajien edut määrittäessään ilmoittamisen määräajat.
3. Jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten olisi arvioitava, onko tarpeen mukauttaa vanhempainvapaan myöntämisperusteita ja soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä niiden vanhempien tarpeisiin, joiden lapsella on jokin vamma tai pitkäaikais sairaus.

4 lauseke: Adoptio

1. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet arvioivat, onko tarpeen toteuttaa lisätoimenpiteitä adoptiovanhempien erityistarpeiden huomioon ottamiseksi.

5 lauseke: Työntekijän oikeudet ja syrjimättömyys

1. Vanhempainvapaan päättyessä työntekijällä on oikeus palata samaan työhön tai, jos se ei ole mahdollista, vastaavaan tai samankaltaiseen työhön, joka on hänen työsopimuksensa tai työsuhteensa mukainen.
2. Työntekijälle vanhempainvapaan alkuun mennessä kertyneet tai kertymässä olevat edut on säilytettävä sellaisinaan vanhempainvapaan loppuun asti. Vanhempainvapaan päättyessä sovelletaan näitä oikeuksia kansallisista säädöksistä, työehtosopimuksista ja/tai käytännöistä aiheutuvat muutokset mukaan lukien.
3. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittelevät työsopimusta tai työsuhdetta koskevat järjestelyt vanhempainvapaan ajaksi.
4. Sen varmistamiseksi, että työntekijät voivat käyttää oikeuttaan vanhempainvapaaseen, jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti työntekijöiden suojelemiseksi epäedullisemmalta kohtelulta tai irtisanomiselta vanhempainvapaan hakeamisen tai pitämisen vuoksi.
5. Kaikki tähän sopimukseen liittyvät sosiaaliturvaa koskevat kysymykset kuuluvat jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten tarkasteltaviksi ja ratkaistaviksi kansallisten säädösten ja/tai työehtosopimusten mukaisesti ottaen huomioon, mikä merkitys sosiaaliturvaoikeuksien jatkuvuudella eri järjestelmissä on, erityisesti terveydenhuollon osalta.

Kaikki tähän sopimukseen liittyvät tuloja koskevat kysymykset kuuluvat jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten tarkasteltaviksi ja ratkaistaviksi kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti ottaen huomioon, mikä merkitys tuloilla – muiden tekijöiden joukossa – on päätettäessä vanhempainvapaan pitämistä.

6 lauseke: Työhönpaluu

1. Parantaakseen työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työntekijät voivat vanhempainvapaalta palatessaan pyytää muutoksia työaikaansa ja/tai työmuotoonsa tietyksi ajaksi. Työnantajien on harkittava näitä pyyntöjä ja vastattava niihin sekä työnantajan että työntekijän tarpeet huomioon ottaen.

Tätä kohtaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritetään kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti.

2. Vanhempainvapaan jälkeisen työhönpaluun helpottamiseksi työntekijöitä ja työnantajia kannustetaan pitämään yllä yhteyttä vapaan aikana, ja ne voivat sopia järjestelyistä, jotka koskevat asianmukaisia työhönpaluutoimia, joista päätetään asianomaisten osapuolten kesken ottaen huomioon kansalliset säädökset, työehtosopimukset ja/tai käytännöt.

7 lauseke: Poissaolo työstä pakottavan syyn vuoksi

1. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet salliakseen työntekijöiden poissaolot työstä kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti kiireellisten perheeseen liittyvien pakottavien syiden vuoksi sellaisen sairauden tai onnettomuuden sattuessa, jonka vuoksi työntekijän välitön läsnäolo on välttämätöntä.
2. Jäsenvaltiot ja/tai työmarkkinaosapuolet voivat täsmentää 7 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettuja myöntämisperusteita ja soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä sekä rajoittaa tämän oikeuden tietyksi ajaksi vuosittain ja/tai tapausittain.

8 lauseke: Loppumääräykset

1. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tai ottaa käyttöön määräyksiä, jotka ovat suotuisimmat kuin tämän sopimuksen määräykset.
2. Tämän sopimuksen määräysten täytäntöönpano ei ole pätevä peruste työntekijöiden suojan yleisen tason heikentämiseksi sopimuksen soveltamisalalla. Tämä ei vaikuta jäsenvaltioiden ja/tai työmarkkinaosapuolten oikeuteen kehittää muuttuneiden olosuhteiden mukaan (siirrettävyyksiellön käyttöönotto mukaan lukien) lakeihin, asetuksiin tai sopimuksiin perustuvia erilaisia säännöksiä ja määräyksiä edellyttäen, että tässä sopimuksessa määrättyjä vähimmäisvaatimuksia noudatetaan.

3. Tämä sopimus ei vaikuta työmarkkinaosapuolten oikeuteen tehdä asianmukaisella tasolla, myös Euroopan tasolla, sopimuksia, joilla mukautetaan ja/tai täydennetään tämän sopimuksen määräyksiä erityisolosuhteiden ottamiseksi huomioon.
4. Jäsenvaltioiden on saatettava neuvoston päätöksen noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään kahden vuoden kuluessa päätöksen hyväksymisestä tai varmistettava, että työmarkkinaosapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse tämän määräajan kuluessa. Jäsenvaltioille sallitaan enintään vuoden lisäaika päätöksen noudattamiseksi, jos se on tarpeen erityisten vaikeuksien tai työehtosopimuksella tapahtuvan täytäntöönpanon huomioon ottamiseksi.
5. Sopimuksen soveltamisesta johtuvien riitojen ja valitusten ehkäisy ja käsittely tapahtuu kansallisten säädösten, työehtosopimusten ja/tai käytäntöjen mukaisesti.
6. Komission olisi osoitettava kaikki tämän sopimuksen tulkintaa Euroopan tasolla koskevat kysymykset ensi sijassa allekirjoittajaosapuolille lausunnon antamista varten, sanotun kuitenkaan rajoittamatta komission, kansallisten tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviä.
7. Allekirjoittajaosapuolet tarkastelevat uudelleen tämän sopimuksen soveltamista viiden vuoden kuluttua neuvoston päätöksestä, jos joku tämän sopimuksen osapuolista sitä pyytää.

Tehty Brysselissä 18 päivänä kesäkuuta 2009.

EAY:n puolesta
John Monks
Pääsihteeri
Ammattijärjestövaltuuskunnan puolesta

BUSINESSEUROPE:n puolesta
Philippe de Buck
Pääjohtaja

UEAPME:n puolesta
Andrea Benassi
Pääsihteeri

CEEP:n puolesta
Ralf Resch
Pääsihteeri
